

Σε κίνδυνο η βιωσιμότητα του φαρμακευτικού κλάδου στην Ελλάδα

Η υποχρηματοδότηση της φαρμακευτικής δαπάνης και οι συνθήκες στον χώρο του φαρμάκου έχουν φέρει τις φαρμακευτικές επιχειρήσεις σε λειτουργία επιβίωσης, διακυβεύοντας την πρόσβαση των Ελλήνων ασθενών σε υπάρχουσες και μελλοντικές καινοτόμες θεραπείες.

ΟΛΥΜΠΙΟΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
πρόεδρος του Συνδέσμου Φαρμακευτικών
Επιχειρήσεων Ελλάδος (ΣΦΕΕ)

Η ΦΑΡΜΑΚΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ αποτελεί έναν από τους δυναμικότερους κλάδους της ελληνικής οικονομίας, με ιδιαίτερη σημασία για το σύστημα υγείας, τους ασθενείς και την ελληνική οικονομία. Σύμφωνα με τις πιο πρόσφατες εκτιμήσεις του Ιδρύματος Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (ΙΟΒΕ) για το οικονομικό αποτύπωμα του κλάδου του φαρμάκου στην ελληνική οικονομία, η συνολική συνεισφορά του σε όρους ΑΕΠ εκτιμάται σε 6,5 δισ. ευρώ (3,2% του ΑΕΠ) το 2022. Έτσι, για κάθε 1 ευρώ προστιθέμενης αξίας των εταιρειών που δραστηριοποιούνται στον κλάδο του φαρμάκου, δημιουργούνται συνολικά 2,3 ευρώ στην ελληνική οικονομία. Σε όρους απασχόλησης, η συνολική συνεισφορά εκτιμάται σε 118.900 θέσεις εργασίας

(ή 2,9% της συνολικής απασχόλησης). Δηλαδή, κάθε θέση εργασίας στον κλάδο του φαρμάκου υποστηρίζει 3,4 θέσεις πλήρους απασχόλησης συνολικά στην οικονομία. Η επίδραση στα φορολογικά έσοδα από τη δραστηριότητα του κλάδου φαρμάκου εκτιμάται περίπου στα 1,8 δισ. ευρώ.

Η σημαντικότερη συμβολή του κλάδου, όμως, είναι στη δημόσια υγεία, στους ασθενείς και στην κοινωνία. Η εξέλιξη της επιστήμης, μεταξύ άλλων, έχει συμβάλει καθοριστικά στην αύξηση του προσδόκιμου επιβίωσης. Στην Ελλάδα το προσδόκιμο επιβίωσης έχει αυξηθεί κατά 9,6 έτη από το 1960, ενώ επανήλθε το 2023 στο υψηλό επίπεδο των 81,6 ετών, έπειτα από τη μείωση λόγω της πανδημίας, πλησιάζοντας τον μέσο

**ΠΑΡΑΤΗΡΟΥΜΕ
ΤΟ ΜΟΝΑΔΙΚΟ
ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΣΤΑ
ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΧΡΟΝΙΚΑ
ΟΠΟΥ Η ΚΡΑΤΙΚΗ
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
ΥΠΟΛΕΙΠΕΤΑΙ ΤΩΝ
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΡΟΦΩΝ ΤΗΣ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ
ΦΑΡΜΑΚΟΥ.**

όρο της ΕΕ των 27. Η επιστημονική πρόοδος θα συμβάλει ακόμη περισσότερο στην παράταση της ζωής και είναι θέμα χρόνου να φτάσουμε ή να ξεπεράσουμε ένα τριψήφιο προσδόκιμο επιβίωσης, δηλαδή τα 100 έτη.

**ΤΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΑ ΦΑΡΜΑΚΑ
ΣΩΣΟΥΝ ΖΩΕΣ**

Τα καινοτόμα φάρμακα συνεχίζουν να αλλάζουν τις ζωές των ασθενών σε πολλές νόσους. Για παράδειγμα, τα αντιρετροϊκά φάρμακα έχουν μετατρέψει για πολλούς τον ιό HIV σε μια διαχειρίσιμη χρόνια πάθηση, ενώ κάποτε οδηγούσε στον θάνατο. Για τους ανθρώπους που ζουν με ηπατίτιδα C, το 95% μπορεί τώρα να θεραπευτεί με μια θεραπευτική αγωγή 12 εβδομάδων. Σύμφωνα με στοιχεία της EFPIA, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, με τις νέες θεραπείες οι γυναίκες με καρκίνο του μαστού έχουν κερδίσει σχεδόν 1,2 εκατομμύρια έτη υγιούς ζωής μεταξύ 2007 και 2017. Τα εμβόλια και τα φάρμακα βελτιώνουν την υγεία όχι μόνο με την αντιμετώπιση και τη θεραπεία των ασθενών, αλλά και με την πρόληψη των ασθενειών. Η πρόληψη διασφαλίζει ότι οι άνθρωποι μπορούν να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο στις κοινότητές τους και να συμβάλουν στην οικονομία. Είναι ενδεικτικό ότι μεταξύ 2001 και 2020 τα εμβόλια απέτρεψαν περίπου 20 εκατομμύρια θανάτους, 500 εκατομμύρια περιπτώσεις ασθένειας και 9 εκατομμύρια περιπτώσεις μακροχρόνιας αναπηρίας παγκοσμίως. Η ανακάλυψη της ινσουλίνης έχει σώσει εκατομμύρια ζωές και έχει αποτρέψει επιπλοκές, συμπεριλαμβανομένης της

νεφρικής νόσου, των καρδιακών παθήσεων και των προβλημάτων με την όραση, τη στοματική υγεία και τα πόδια. Οι στατίνες, φάρμακα κατά της χοληστερόλης που λαμβάνονται από εκατομμύρια ανθρώπους στην Ευρώπη, αποδεδειγμένα μειώνουν τον κίνδυνο καρδιακής προσβολής και εγκεφαλικού επεισοδίου, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων εκείνων των ασθενών που έχουν ήδη υποστεί καρδιακό επεισόδιο. Το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα, όμως, είναι η άμεση αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού. Οι φαρμακευτικές εταιρείες ανέπτυξαν σε λιγότερο από έναν χρόνο εμβόλια κατά της COVID-19 για να μειώσουν τον κίνδυνο νοσηλείας ή θανάτου. Δύο χρόνια μετά την έναρξη της πανδημίας, περισσότερες από 12 δισεκατομμύρια δόσεις είχαν χορηγηθεί παγκοσμίως, αποτρέποντας τουλάχιστον 20 εκατομμύρια θανάτους. Τα αντιμικροβιακά έχουν βελτιώσει τη ζωή εκατομμυρίων ανθρώπων, καθιστώντας την υγειονομική περίθαλψη ασφαλέστερη και

αποδοτικότερη. Ωστόσο, η μικροβιακή αντοχή (AMR) αποτελεί πραγματική και επείγουσα απειλή για τα άτομα και τα συστήματα υγείας, και η ανάπτυξη της επόμενης γενιάς αντιβιοτικών αποτελεί προτεραιότητα για την κοινωνία. [Στοιχεία από EFPIA, www.efpia.eu]

Η καινοτομία, τέλος, συμβάλλει και στη διασφάλιση ενός πιο βιώσιμου μέλλοντος για τα συστήματα υγείας, αποφεύγοντας ή επιβραδύνοντας την εξέλιξη των χρόνιων ασθενειών και μειώνοντας τις νοσηλείες.

**ΥΠΟΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
ΤΗΣ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ**

Παρά τη σημαντική συμβολή του φαρμακευτικού κλάδου σε μια καλύτερη δημόσια υγεία, η περαιτέρω ανάπτυξη του αλλά και η βιωσιμότητά του στη χώρα μας κινδυνεύει. Η υποχρηματοδότηση της φαρμακευτικής δαπάνης, αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης και των μνημονίων, αλλά και της συλλήβδην δαιμονοποίησης του κλάδου (αφού του καταλογίστηκαν υπερβολικές ευθύνες για την οικονομική πορεία της χώρας), και οι συνθήκες που η πολιτεία έχει επιτρέψει να διαμορφωθούν στον χώρο του φαρμάκου έχουν φέρει τις φαρμακευτικές επιχειρήσεις σε λειτουργία επιβίωσης, διακυβεύοντας την πρόσβαση των Ελλήνων ασθενών σε υπάρχουσες, αλλά κυριότερα σε μελλοντικές καινοτόμες θεραπείες.

Μάλιστα, από το 2022 και μετά, το πρόβλημα έχει ενταθεί σε τέτοιο βαθμό ώστε να παρατηρούμε το μοναδικό φαινόμενο στα παγκόσμια χρονικά όπου η κρατική χρηματοδότηση υπολείπε-

ται των υποχρεωτικών επιστροφών της φαρμακοβιομηχανίας. Ειδικά στο νοσοκομειακό περιβάλλον, που θεωρείται εντελώς ελεγχόμενο από το κράτος, οι συνολικές επιστροφές υπερβαίνουν το 70% ή και το 80% στις συνολικές τιμολογημένες πωλήσεις από φαρμακευτικές εταιρείες. Και όλα αυτά συμβαίνουν ενώ στην Ελλάδα οι τιμές των φαρμάκων είναι από τις χαμηλότερες στην ΕΕ.

Φαίνεται λοιπόν ξεκάθαρα πως στην Ελλάδα τίθεται σε κίνδυνο η βιωσιμότητα του φαρμακευτικού κλάδου, δεν αναγνωρίζεται η αξία της καινοτομίας και διακυβεύεται η εισαγωγή καινοτόμων φαρμάκων για απειλητικές για τη ζωή ασθένειες. Ήδη τα μηνύματα που έρχονται από αρκετές εταιρείες-μέλη μας είναι πως δεν προτίθενται να φέρουν στη χώρα αρκετά νέα φάρμακα, τουλάχιστον στο ορατό μέλλον. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τις πιο πρόσφατες μελέτες της IQVIA, λιγότερη φαρμακευτική καινοτομία φτάνει στους Έλληνες ασθενείς, καθώς για το χρονικό διάστημα 2020-2023 μόνο ένα στα πέντε νέα φάρμακα που εγκρίθηκαν κεντρικά στην Ευρώπη, ήρθαν στην Ελλάδα. Μάλιστα, τα μισά από αυτά είναι διαθέσιμα με περιορισμούς στην πρόσβαση από τους ασθενείς, καθώς διατίθενται μέσω ΣΗΠ και ΙΦΕΤ, ενώ καθυστερούν 587 ημέρες κατά μέσο

όρο από την ευρωπαϊκή έγκρισή τους μέχρι να αποζημιωθούν στη χώρα μας.

Η ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗΣ

Όπως ανέφερε και ο Αλβέρτος Μπουρλά στη συνάντηση που είχαν οι CEOs των μεγαλύτερων διεθνών φαρμακευτικών επιχειρήσεων με τον πρωθυπουργό (Απρίλιος 2024), βρισκόμαστε στην εποχή της Φαρμακευτικής Αναγέννησης. Πράγματι, παγκοσμίως σήμερα βρίσκονται υπό έρευνα και ανάπτυξη από τη φαρμακευτική βιομηχανία 8.000 μόρια, που αφορούν νέα εμβόλια, γονιδιακές και κυτταρικές θεραπείες, σωρεία νέων βιολογικών φαρμάκων κ.λπ. Η νόσος Αλτσχάιμερ, η μη αλκοολική στεατοπατίτιδα, η παχυσαρκία, διάφορες μορφές καρκίνου, αρκετά σπάνια νοσήματα, όπως η μυϊκή δυστροφία Ντουςέν, αποτελούν θεραπευτικές περιοχές στις οποίες θα παρουσιαστούν σημαντικές θεραπευτικές επιλογές στο προσεχές χρονικό διάστημα, αλλάζοντας ζωές και απομακρύνοντας στον χρόνο τη σκιά του θανάτου για πολλούς συνανθρώπους μας. Και είναι πραγματικά λυπηρό να γίνονται τόσο μεγάλα άλματα στην επιστήμη και να μην τα απολαμβάνουμε εδώ στην Ελλάδα ή να λαμβάνουμε μέρος αυτών και με καθυστέρηση.

Διαχρονικά αιτούμαστε να αναγνωριστεί η αξία της καινοτομίας αλλά και το έλλειμμα στη χρηματοδότηση του φαρμάκου, καθώς μόλις το 15% του προϋπολογισμού για την υγεία επενδύεται στο φάρμακο, να γίνει επανεξέταση των κονδυλίων τόσο στην Ευρώπη όσο και

στην Ελλάδα, να υιοθετηθούν ευρωπαϊκές πρακτικές και πλήρης ψηφιοποίηση στην υγεία, ώστε να μειωθούν τυχόν σπατάλες κ.ο.κ.

Το Υπουργείο Υγείας έχει αντιληφθεί το πρόβλημα που αντιμετωπίζει η είσοδος της καινοτομίας στη χώρα μας και έχει μπει στη συζήτηση που εδώ και χρόνια προσπαθούμε να ανοίξουμε για το θέμα αυτό, με σκοπό τη θέσπιση ενός Ταμείου Καινοτομίας, από το 2025 τώρα πια. Η συζήτηση που ξεκινήσαμε από το 2015 έγινε πιο συγκεκριμένη με την πρόταση που καταθέσαμε τον Ιούλιο του 2024, με τίτλο «Σχήμα Μεταβατικής Αποζημίωσης (ΣΜΑ) φαρμάκων». Ευελπιστούμε ότι θα αποτελεί μέρος ενός συμφώνου συνεργασίας που είναι υπό συζήτηση να υπογραφεί μεταξύ φαρμακοβιομηχανίας και πολιτείας την τρέχουσα χρονική περίοδο. Ο ΣΦΕΕ είχε προτείνει και στο παρελθόν τη σύναψη ενός τέτοιου συμφώνου, το οποίο θεωρούμε ότι, με το σωστό περιεχόμενο, μπορεί να εξασφαλίσει την προβλεψιμότητα και την απρόσκοπτη, καθολική πρόσβαση των Ελλήνων ασθενών στα απαραίτητα για τη ζωή τους φάρμακα και να προωθήσει το υγιές επιχειρείν για τον κλάδο μας. Ας ελπίσουμε πως οι συνθήκες είναι πλέον ώριμες ώστε να γίνει πραγματικότητα. ■■■

**ΛΙΓΟΤΕΡΗ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΦΤΑΝΕΙ
ΣΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΕΣ ΑΣΘΕΝΕΙΣ, ΚΑΘΩΣ ΓΙΑ ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ
ΔΙΑΣΤΗΜΑ 2020-2023 ΜΟΝΟ ΕΝΑ ΣΤΑ ΠΕΝΤΕ ΝΕΑ
ΦΑΡΜΑΚΑ ΠΟΥ ΕΓΚΡΙΘΗΚΑΝ ΚΕΝΤΡΙΚΑ
ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ, ΗΡΘΑΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.**